

Butlletí mensual, portaveu dels escolars catalans.

REDACCIÓ

Carrer Canuda, 4, principal.

ADMINISTRACIÓ

Escudellers blanchs, 8, principal.

EL REGIONALISME POLITICAMENT CONSIDERAT

Com pot suposarse, una entitat social qualsevulga pot trobarse en diferents posicions dintre la esfera política. Del Estat independent a la unificació absoluta y absorbent, fruyt del centralisme, existeix realment una escala graduada d'amplitut y restricció de llibertat. Un dels esglaons que constitueixen aquesta llarga escala sociològica no hi há dubte que es el regionalisme.

Aquest no's pot confondre ab la doctrina defensora del Estat lliure e independent, ni tampoch ab la de la unificació absoluta. L'Estat lliure concedeix y suposa més amples facultats de llibertat que'l regionalisme, però aquest indubtablement defensa més principis de llibertat que l'unitarisme.

Posada ja de manifest la situació del regionalisme dintre'l terreny polítich, cal estrengre més el cercol mogut entre l'Estat independent y la unificació absoluta y reduir-lo a la distancia que separa altres dos punts de la política social, o sian

el federalisme y la descentralisació, en quin centre radica'l regionalisme.

Si may cap autor ha pogut confondre, segurament per la gran distancia que'ls separa, el regionalisme ab la independencia del Estat ni ab la absoluta unificació, no passa lo mateix ab lo que's refereix al federalisme y a la descentralisació, ja que trobem molts tractadistas com el nort-american Webster, l'inglès Freeman, el castellà Sánchez Moguel, el nostre Almirall y fins el mateix Pi y Margall, que confonen la idea regionalista ab la idea federal; y a molts d'altres, quina llista's faria interminable, que confonen llastimosament el regionalisme ab la descentralisació.

Mes aquestes confusions son imperdonables si s'analisan fredament y ab coneixement de causa els principis informadors del regionalisme, del federalisme y de la descentralisació; y pera fer veure clarament la diferencia intrínseca dels mateixos, n'hi há prou ab concretar, y posar, lo que vulgarment se diu, els punts sobre les iis.

El federalisme no pot confondre's ab

el regionalisme perquè'l primer suposa la existència substantiva d'Estats independents y per lo tant ab propies soberanies, units en virtut d'un pacte exprés o d'una aliança (que no altra cosa significa l'arrel *fœdus*), aliança contreta pera formar un Estat compost, quina soberania limitada y raquítica, per ésser delegada no representativa, está per sobre de les demés soberanies dels Estats components; y el segon o sia'l regionalisme, no suposa la existència de diferents soberanies, propies d'altres diversos Estats independents, sinó la de diferents regions ab autoritats d'atribucions propies, coneixedores de les seves necessitats y designades per les diverses classes socials de dintre la mateixa, pera lograr que siguin robustes, morals e ilustrades, y pera que puguin fer us adequat de la soberania que, no propia e independent y per lo tant dividida per lo que respecta a la col·lectivitat, sinó prorrogada per les especialitats que cada regió—y ¿per què no dirho?—que cada nació li ha confiat; de modo que venen a constituir unes entitats autònomes informadores de la unitat, no nacional, perquè nacional no ho es, sinó de la unitat que un Estat pera ésser fort y potent requereix.

La descentralisació no's pot confondre ab el regionalisme perquè la descentralisació's refereix sempre y unicament en lo polítich y en lo administratiu, mentres que'l regionalisme abarca a més d'aquests dos ordres, el social, moral, religiós, civil, econòmic, literari y científich. De modo que aixís com el regionalisme reconeix la personalitat de la regió, la descentralisació podríem dir qu'es com una mida governamental; el primer s'aixeca sobre un fonament de dret, la segona dependeix de la voluntat o arbitri dels poders constituits.

Naturalment que si tan sovint s'ha donat lloch a tan sensibles confusions, alguna causa deu justificarles, puig no's comprèn que tants y tants autors hagin

coincidit en un mateix punt per circumstancies casuais, y per ésser aytals, inestables y sens cap mica de valor, sinó que ha d'existir alguna cosa que tingui la potencia suficient que obligui a extralimitar juntament a tractadistas de la qüestió política-social.

Aquesta causa, donchs, no es altra que la analogia y fins a voltes comprensió entre les materies propies del regionalisme, les del federalisme y les de la descentralisació.

Aixís trobem que la federació y'l regionalisme convenen, «en condemnar tota centralisació política y administrativa com oposada al desenrotll dels interessos individuals y al progrés dels pobles (1); admetent la existència de petites agrupacions pera la resolució dels assumptos que més directament les interessin, com a únic recurs pera que sigui beneficosa l'acció del govern de la comunitat, compatible ab el benestar y felicitat dels elements components. Y aixís te d'ésser, si s'analisa, encare que sia lleugerament, que, en termes generals, la direcció de grans Estats ha sigut sempre fictícia, y modernament tenim que la ciencia sociològica ja s'ha decantat pels petits Estats, enmirallantse en les idees predominants no solsament modernes sinó de la antigüetat, havent donat ademés la declaració de idea utòpica a la del Estat universal com completament oposada a la idea del progrés.

Els grans Aristòtil y Plató, que son la pedra fonamental de tota filosofia, encare qu'en ses concepcions formulessin tendencies aparentment oposades, s'inspiravan en paregut criteri en lo referent a Filosofia política, anant d'acort en admetre petit contingent pera ésser governat per unes mateixes lleys. El primer (2) considera que no pot donar bons resultats un govern quina jurisdicció s'esten-

(1) Brañas.—*El Regionalismo*

(2) *Política*, llib. IV.

gui a més enllà dels límits d'una ciutat, tenint per la millor d'aquestes la que conté'l suficient nombre d'artesans pera abastarla y'ls homes necessaris pera defensarla; y'l segon (1), compendiant l'afirmació d'Aristòtil, entenía que no debia pasar de 5.040 el nombre de ciutadans.

Y no's creguí que aquestes teories fossin exclusives d'aquells antichs enlluernats per les ciutats gregues, sinó que modernament trobem a Montesquieu afirmant (2) que si les petites repúbliques eren destruïdes per la força estrangera, les grans ho eran per un vici interior que no podia ésser impedit ni per les aristocracies ni per les democracies per bones que fossin, es a dir que'l mal no provenia de la forma sinó qu'era inherent a la cosa mateixa; y finalment, per no citar-ne d'altres, veyem a Buxot y a Rousseau que consideren que lo desconegut jamay pot estimarse, éssent impossible conèixer a tots els habitants d'un gran territori; y desitjant una societat ahont l'hàbit de veures y tractarse fes del amor a la patria l'amor als semblants més que l'amor a la terra. (3)

Com a complement d'aquest parèntesis encaminat a probar la ineficacia d'una unificació en grans territoris, majorment quan aquestos están constituïts per diferents nacions, volem reservarnos l'afirmació de que les opinions que acabem d'esmentar, traslluintshi la tendència d'admetre petites entitats independents, unicament les hem citades no en apoyo d'aquestes entitats, sinó en el de la ineficacia d'una unificació absorbent sense cap dret que garanteixi els interessos d'entitats més petites, que no per aquesta circumstancia deu abandonarseles, consentint que'l despotisme del més gran aniquili al més petit, que no per ésser aytal

li manca dignitat pera permetre que ses llibertats se vegin vilment trepitjades.

Senyalats quedan els punts de contacte entre'l regionalisme y'l federalisme, no lo suficient poderosos pera confondre'ls, puig com avans hem indicat, el federalisme atén solzament a la organització política y a les pures formes governamentals, mentres que al regionalisme l'afecten directament els varis ordres ja transcrits, essent indiferent a les formes de govern, per més qu'unes l'afavoreixin més que les altres.

Exposades les diferencies entre'l federalisme y'l regionalisme, ens toca indicar les d'aquest ab la descentralització. Aquestes convenen en que la descentralització ve a ésser un constitutiu essencial, una qualitat característica del regionalisme, ja que aquest suposa sempre aquella, desde'l moment que no's comprèn un regionalisme centralista; además tenen punts comuns, en conceptes relatius com son ofegar al centralisme, si be que una tendeix a aquest fi solsament per lo que's refereix a lo polítich y lo administratiu y l'altre a un ordre més general d'idees, a la justíssima consagració de la llibertat regional; no a mesquins y odiosos privilegis, que'l programa que en privilegis y voluntaries concessions se funda no pot ésser may un programa arrelat y digne de que se li aixequi una bandera que en quibeixi principis ignominiosos, com son les odioses sobres d'un banquet, aprofitat la major part de vegades per gent tan degradada com despòtica.

Está clar que pot existir la descentralització fent cas omís de la idea de la regionalitat, però això que a primera vista sembla desfer nostra afirmació encare la enrobusteix, ja que si be es veritat que centralització o descentralització son sistemes que podríem calificarlos de mers capritxos governamental, aquesta última significa la existencia d'una autonomia provincial y municipal, y la no concentració dels serveys públichs en mans

(1) *República*, llib. II.

(2) *Spirit du lois*, llib. 9, cap. I.

(3) Rousseau — *Discurs sobre l'origen y la desigualtat entre'ls homes*.

del Estat, origen del regionalisme; es dir que la descentralisació ve a ésser un regionalisme fet ab embastes que's diferencia moltíssim del regionalisme científich, y que no enlluerna ab son fals brill als que defensem practicament les idees regionalistes.

Seguint, donchs, aquest procediment ¿còm donarem una idea del regionalisme considerat en son aspecte polítich?

Ja sabem que la regió no es una mera divisió administrativa, lo que fa que la existencia o no existencia de la mateixa y per lo tant del regionalisme, sigui més que una qüestió teòrica, una qüestió de fet basada en el principi del dret que concedeix a tot territori l'estar constituït per elements propis y peculiars seus que'l diferencian dels demés que junt ab ell formen un mateix Estat.

Si se'ns obligués a determinar d'una manera precisa quins son aquestos elements integrants d'una regionalitat, ens seria impossible la contestació, no perque deixéssim de conèixer els dits elements, sinó perque respecte als mateixos no pot fixarse una regla única pera totes les regions, sinó que una estará determinada per uns elements y altra per part dels mateixos o ab alguns adicionats, etc. Aixís tenim que una regió pot caracterisarse per la fisiologia propia de llurs individus, altres per sa diferencia de cultura, altres per la diversitat de llenguatge, altres pels accidents naturals del territori, y, segurament les que més, per llurs antecedents històrichs; pot existir una regió que reuneixi tots aquestos elements, com per exemple la nostra, y altres que'n reuneixin algún o alguns que, encare que siguin poch, no deixen per aixó de donar fesonomia propia a una entitat y que per lo tant se desviu pera acumular el major nombre de llibertats legals.

Passant a un altre ordre de consideracions, veurem que al regionalisme pot mirársel com ideal filosòfich y com a

conseqüència històrica. Nosaltres entenem que tots dos poden armonisarse dintre'l terreno de la legalitat política, considerantlos no com a regionalisme mirat baix dos punts de vista oposats, sinó simplement diferents y fins complementaris, y que per lo tant poden facilment enquirbirse dintre un mateix ordre de idees, donant naturalment més importancia y amplitut al històrich que al merament filosòfich.

El primer arranca de la base de la existencia de anteriors regionalitats o de Estats que un dia foren independents y que's marcaren una personalitat ben definida, pera tornar, sinó a reconquerir la mateixa situació política, al menys al reconeixement de ses llibertats nascudes en son propi ambient y constitutives, quan no, d'una autonomia regional.

El regionalisme filosòfich tendeix a organitzar l'Estat baix el punt de vista regional, sense tenir en compte si existeixen o han existit aquestes entitats, nodrides de propia sava, y si tan sols perque considera que la organització regional es la que pot fer més floreixent l'Estat que en ella's fomenti.

Si be a simple vista's comprenen les diferentes tendències d'aquestes dues classes de regionalisme, hem dit que poden facilment armonisarse, ja que'l regionalisme filosòfich es acceptat per tot regionalista, perque entenem que si aquest regionalisme no ha nascut naturalment pel ferm puntal del dret, considera una organització política, que, dintre'l terreno real y dels fets, es la que pot donar millors resultats, ja que s'apoya en la tendència d'enderrocar l'Estat dèspota y unitari, que no tan sols absorbeix la llibertat d'acció, sinó que ferament arriba a beures la sanch de les nacions constituïdes.

Havent procedit per vía d'eliminació a determinar el concepte del regionalisme políticament considerat, ens manca donar en poques paraules una definició

del mateix, inspirada en les consideracions que acabem d'exposar.

Com a conseqüència de les mateixes, no pot satisfernos la definició donada per alguns autors, que, tot reconeixent que la regió no es fruyt d'una simple divisió administrativa, defineixen el regionalisme dient qu'es «la aspiració de determinants territoris, quins habitants, per circumstancies naturals o històriques o per disposició del legislador, tenen vida independent pera'l compliment d'alguns fins de caràcter administratiu.»

Tan lluny está aquesta definició d'inspirarse en nostres idees, que no'ns entretindrem en refutarla per les moltes inexactituds que conté y pel poch mirament que han tingut els autors que l'han acceptada, en observar ni lleugerament tan important doctrina.

Un ilustre publicista (1) el defineix dient qu'es la «llegítima aspiració del poble a viure segons les lleys de la seva existencia social;» definició ab la qu'estariem conformes si no's limités a definir el regionalisme històrich, deixant de banda'l filosòfich com si a aquest no se'l pogués considerar dintre'l terreno de la existencia social.

Tampoch ens satisfá, per poch precisa, la definició donada per un malaguanyat escriptor gallego, defensor entussiasta dels principis regionalistas (2), en la que diu que'l regionalisme es «aquella doctrina segons la qual existeixen regions ab vida propia y que goçan d'una certa independència dintre de alguns Estats;» y diem que no'ns satisfá per sa poca claretat, perque això d'expressar que les regions tenen *vida propia*, queda confós per aquesta *certa independència* que tenen de disfrutar; puig també poden haverhi determinades entitats, com el municipi y la provincia, que, tot y tenint certa independència dintre d'alguns Es-

tats, pot molt ben ésser qu'aquestos no estiguin organitzats baix el principi de la regionalitat, sinò d'una simple descentralisació.

Nosaltres entenem que la mellor definició que pot donarse del regionalisme es la de que «es aquella doctrina qu'encarna la llegítima y natural aspiració dels pobles a regirse segons son modo d'ésser, y a inspirarse en aquets principis pera organitzar els Estats que no están constituïts per entitats de propia existencia social».

No creyem, ni de bon tros, haver precisat el concepte del regionalisme; mes, analisades les definicions dels que'l confonen ab el federalisme, les dels que no'l distingeixen de la descentralisació y de les acabades d'apuntar, creyem que aquesta es la que més s'acosta a identificar-se ab la realitat de son modo d'ésser, y la que, lluny de tota pretensió, reflecta més encertadament el verdader concepte del regionalisme politicament considerat.

D. VILANOVA Y CUSPINERA.

Alumne de la Facultat de Dret.

ROMA

La destrucció del Imperi Romá no deu atribuirse a la invasió dels barbres, donchs no deu creures qu'aquell caygués pels atachs d'aquestos. Lo qu'enruná a n'aquell vast Imperi, lo que'l feu cáurer ab aquell estrèpit tan colossal foren causes interiors, foren sos vicis. L'enviliment a que s'havía arribat en tots els ordres de la vida era tan gran que's feu indispensable sa ruina; calía que Roma desaparegués perque era una barrera oposada al progrés y a la civilisació, perque era una societat corrompuda, minada desde sos fonaments y que sols vivía del odi y de la guerra. Per tant, no deu atribuirse al avensament dels barbres sa destrucció, perque no hi há dubte de que si'ls elements ab que contava Roma haguessin

(1) Mañé y Flaqué. *El regionalismo*.

(2) Alfred Brañas.—Obra ja esmentada.

sigut sans, si ses institucions no haguesin estat corrompudes, haurien pogut oposarse a la empena d'aquelles llegions sense organissació de cap classe però en les que no hi havia entrat la corrupció de costums y sentiments.

Roma tenia ja'l vici de sa constitució. Pera formar un poble gran, un gran imperi, una ciutat única, junyí a tots els pobles que trobá a son pas y, a semblança de les modernes potencies, al conquistar, sempre destruí. Portada de sa ambició no sapigué conèixer que la millor manera d'ajuntar als pobles era fent que cap d'ells se posés sobre'ls altres, sinó que tots visquessin com a germans, conservant cada hu son esperit nacional y, en consecuencia, al cóurer sobre un poble deixava sentirhi ab tota sa durezza la ma de ferro de la opressió. Allí ahont se ficava extingia per complert les passades grandeses, acabava del tot ab el carácter nacional, matava per complert a la industria que s'havia format després de tants sigles. Y Corinto la opulenta, y Cartago, la reyna dels mars, y Rodas, la esposa del Sol, eren inmolades devant d'aquella conquistadora envejosa; les ciutats mercantils del mar Egeo perderen sa prosperitat; moriren les esplèndides ciutats de la Grecia y'l comers, ánima y vida dels pobles, caygué sota'l pes de la dominadora que sancioná ab les lleys la opinió que calificava de deshonorós al treball.

Les colonies quedavan exposades a les calumnies dels jutges, a les extorsions dels llegistas, a la tiranía dels nobles, a la rapacitat dels procònsuls que, canviats cada any, no donavan treva als pobles que devien sufrirlos. Salusti anomena implacable e intolerable a la dominació romana; Tácit explica que per acallar les queixes de les provincies se les despoblava.

Fora del curt número de persones qu'esperavan disfrutar algún dia del poder, tots els demés sols conexien al Es-

tat per les opressions de que'ls feya vic-times, y no'ls juntava ab ell altre llaç que'l del impost. Els generals disposavan a son albir de les provincies y un cop el Govern republicá hagué fet perdre a aquestes sa personalitat, el Govern imperial la feu perdre per complert als individuos no considerantlos baix altre punt de vista que'l de contribuyents.

A mida que Roma s'extenia per les més llunyes terres, anava desapareixent l'amor qu'avans se li professava; «dilatantse massa, diu en Cèsar Cantú, s'enerbava'l patriotisme», arribant al punt de que la pena del desterro, tant terrible pels primers romans, fou molt passadora y fins desitjada pels d'aquestos temps, de manera que pera que tornés a ésser temuda tingué d'ésser augmentada ab la de confiscació de bens.

L'imperi, mercès a son desenfrenat esperit de conquesta, se trobava format per races, idiomas, creencies, institucions y designis essencialment diferents; un poble era desconegut del altre; per tot sols se trobava la antipatía entre vencedors y vençuts, antipatía que desorganissava al Estat. Y tota aquesta inmensa barreja de pobles dependia del capritxo d'un sol home. Durant 160 anys hi hagueren 70 emperadors y cada un d'ells introduia en el Govern alguna cosa personal, complaentse en observar una conducta diametralment oposada a la de son antecessor. Ab tot això ¿podien els ciutadans aymar a semblant patria?

Aquells monarcas pera tréurer de son costat a tot obstacle que s'oposés a sa preponderancia y veyent que'l Senat hauria, algun dia, pogut constituir una barrera que impossibilités son desenfré, procuraren envilirlo introduinthi a la gent més baixa de la societat, qu'anavan allí ab tal de que se'ls pagués. Pera desferse de tot lo que contrariava ses mires inventaren artificis y establiren lleys de les que podien valerse pera satisfer sa venjança y afalagar la copdicia dels favorits.

Per la constitució s'excluïa als ciutadans dels serveys públics y les lleys consideravan al treball com a deshonorós; donchs ¿què devien fer, aquells? Entregarse a la ganduleria y als vicis. Son amor als espectacles arribava al deliri. «Si saben, diu n'Amià Marcell, qu'arriban de qualsevol banda aurigas o corcers, s'agrupan al voltant del qu'ha dut la noticia del mateix modo que llurs passats fixavan els ulls atònits en els fills de Leda, missatgers de la victòria. El poble passa la vida en el joch, en la borratxera, en els bordells y en els espectacles. El circh Màxim es el centre de sa esperança, son temple, sa habitació, son parlament. S'apilota'l poble en el foro, en les cantonades y en les places y'l qui te més crèdit va pels carrers cridant que l'Estat està perdut si en les prop-venientes carreres, tal auriga, qu'es son protegit, no es el primer en llençarse a la lluyta y donar la volta al circh.» Passavan tot el dia en el teatre y pera ells tot desastre era com si no hagués succeït ab tal de que quedés incolume'l circh. Per axò Salvia exclamava «el poble's mort y se'n riu».

Decurions y senadors a copia d'herències y usurpacions, essent sucesors d'infinat de famílies que, desde qu'aquells havían intervingut en llurs assumptos havían quedat reduïdes a la servitut o a demanar almoyna, havían invadit gran nombre de províncies obrant en elles com a sobirans absoluts y fent obrar a llur albir als magistrats qu'en elles devien administrar justícia, els qui no podien oposarse als desitjs d'aquells perque ab una sola paraula podien destituirlos y reduirlos a la miseria.

La classe mitja, qu'es la qu'en la prosperitat comuna hi busca la propia es la que, generalment, més ayma a la patria; donchs a Roma aquesta classe havia desaparegut per complert y sols hi havia posseedors de fortunes colossals y pobres miserables, consistint tots els movi-

ments d'aquestos y totes ses súpliques y exigències, no en reivindicar els drets que'ls pertanyien ni en ocupar-se dels sagrats interessos de la patria, sinó en demanar pa y jochs y que'ls cristians fossen entregats a les feres.

Els camps y les ciutats se despoblavan pera anar sos moradors a viurer a Roma, entregantse allí al luxe, al plaer y al desenfrè. D'aquesta manera, separats els amos de llurs propietats, nomenavan, pera menarles, a algún llibert predilecte, qui exercia sobre'ls terrassans l'orgullós y crudel despotisme del sirvent que mana.

Si una propietat era atacada y son amo era un senador o un senyor opulent, podia requerir y emplear la força pública en son aussili, però si era un propietari petit se trobava exposat al perill sense cap classe de defensa, perque les lleys el privavan del us d'armes. De modo que a aquestos propietaris no'ls quedava altre recurs que vendres el camp a algún d'aquells senyors plens de riqueses o deixar-lo abandonat, si era que ja no'ls hi havia pres el fisch en pach de les ominoses contribucions inventades pera tenir lligades a les persones y quedarse ab les propietats.

El sistema dels municipis, que tanta grandèça havia donat a Italia, s'havia convertit, a causa de la copdicia del fisch y de la odiosa arbitrariedad dels que'l desempenyavan, en el sistema més opressor. El títol de ciutadà s'havia extès a tant gran nombre de persones que cada dia augmentaven els qui devien viurer del Tresor mentres que disminuïen considerablement els ingressos qu'aquest rebia y l'Imperi, cada dia més famolench d'homens y de diners, demanava tant més als súbdits quan menys s'ocupava de son benestar.

D'aquí vingué que tothom esperés ab ansia la hora de despendres d'aquella ominosa tirania y que'ls esclaus, no esperant ja res dels romans, afalaguessin als

barbres y aprenguessin son idioma, enterrantlos del miserable estat en que Roma's trobava y que tothom vegés en la invasió d'aquells un rejuveniment necessari en la societat y un just cástich a les iniquitats comeses per Roma.

Després de tants sigles com han transcorregut, després de tants invents com s'han fet y d'haver avençat tant la civilització, sembla mentida trobar en molts dels moderns Estats els mateixos defectes, els mateixos vicis, igual corrupció, igual baixesa. Si es veritat que les mateixes causes produeixen els mateixos efectes, se prepara pera molts d'ells una ruina igual a aquella; si es veritat que'ls mateixos pecats se pagan ab les mateixes penes, es inevitable la cayguda d'aquests moderns organismes corromputs y corruptors en que tota aspiració sana s'hi ofega. Y sobre les runes dels moderns Estats artificials han d'alçar-se triomfantes les naturals Nacionalitats, si aquestes, escarmentades per la fi d'aquells, aprenen a inspirarse, pera sa política, en la doctrina del amor predicada per Jesucrist y ensenyada per tot l'Univers. Si no ho fessin axís, si com els Estats actuals sols visquessin del odi y de la rampinya, fentse culpables del gravíssim crim de matar les personalitats socials-naturals oposantse a la obra del Deu-Creador, llavors merexerien que, com se feu ab les ciutats bíbliques, s'escampés sal per sobre ses desferres, a fi de que no s'alsessin may més.

JOAN VALLÉS Y PUJALS.

Alumne de la Facultat de Dret.

NAPOLÉON I

Molt s'ha escrit sobre Napoleón I. Polítics, poetes, estadistas, militars, amichs y enemichs han parlat dels fets de la vida del gran home, fentlo uns casi be adorable, pintantlo altres com objecte

digne del odi dels pobles. Mes en general, degut sens dupte a la grandesa del talent militar de Napoleón, domina la tendencia primera, o sia la de presentar al emperador francès com un home gran, heroich, digne de figurar al costat d'Alexandre o de Cèsar, sense imputarli defecte ni crim de cap mena, ans al contrari, assignantli grans virtuts polítiques y personals. Tendencia es aqueixa digna de despreci, puig que dona de Napoleón I una idea falsa, idea que la crítica històrica refusa.

No neguem que Napoleón fos un geni: sabem veure son mèrit y apreciarlo com cal; però es precís al llegir certes histories de sa vida, analisar els fets pera deslligar lo cert de lo figurat, lo fill de la realitat històrica, dels parts de la poesia o l'entusiasme.

Napoleón fou gran: la empresa, digna de sa grandesa, també ho fou, mes es induptable que la fantasía dels poetes y dels artistes ha contribuït molt a sa fama y renom. Testimonis hi há irrefusables de lo que diem: y un lleuger anàlisis ho patentisará.

Prenem, per exemple, la obra d'en Laurent de l'Ardeche (1), ardent panegirista de Napoleón. Després de llegida tenim del capdill francès una idea hermosíssima, puig que en aquelles pàgines escrites al calor d'una parcialitat no dissimulada, s'hi veu un home extraordinari, digne de la llegenda; autor d'una empresa colossal, sense defectes, divina casi; dotat ell d'un talent sense núvols y de virtuts generoses, propies d'un cor franch y fins caritatiu. En efecte, Laurent té la habilitat de desfigurar els crims napoleònichs, enlayrant, per altra part, de tal modo, les virtuts de Napoleón, que realment la seva obra resulta un cant èpich entonat devant de la gloria del fill d'Ajació.

Però analisant ab parsimonia els fets,

(1) Els tres Napoleons.

se descubreix el predomini de la fantasia exaltada sobre la realitat parca, y a voltes crudel, de la historia. Laurent passa a corre y cuyta, o no cita, alguns fets que fan molta llum sobre el verdader caràcter de Napoleón: y no es solament ell, puig que fins els pintors han desfigurat sucesos notables de la vida d'aquell home, contribuint a rodejarlo d'una aureola de que moltes vegades ne fou indigne.

Escrits del temps del Directori deguts a persones que coneixien a Napoleón Bonaparte, descriuen son caràcter y conducta, com cosa vulgar: y ell mateix, Napoleón, en sos escrits de historia, geografia, novela o amistat, no dona a comprendre un caràcter extraordinari, ni fa esperar una vida gloriosa. Era trevallador, sí, pero concentrat, sarcàstich, enemich d'afeccions dolces y pures, insensible sempre devant de la desgracia: era, com sa mateixa mare digué una volta, un petit monstre; ella sabria per qué.

Seguint pas a pas la vida del hèroe, veyem que a Italia, llevat de ses victories filles d'un cervell digne d'Aníbal, se presenta com un conquistador vulgar, malgrat la llibertat que tantes voltes invoca en ses proclames, imposant als vençuts fortes contribucions, saqueixant els temples del art italiá, invadint els Estats papals, preparant, en una paraula, pera Italia días de dol y sanch. A Egipte son geni guerrer está a la altura de les victories d'Italia, però dona proba en sos escrits de petulancia y desitj inmoderat de celebrat y gloria. Els seus panegiristas el pintan, assegut al bell mitj dels sacerdots del Egipte parlant de religió y sociologia, alabant a Mahoma, mentres res deya de Jesucrist, malgrat que no gayre lluny tenia la Jerusalem dels recorts sagrats; anant cap a Syria demunt d'un dromedari, però res ne diuen, o ben poch, del sacrifici dels presoners de Jaffa, fet terrible que plora en Walter Scott, y que confessá'l mateix Napoleón a Santa Elena;

ni de la tentativa d'enverinament dels apestats del Cairo, que desmenteix ben eloqüentment la escena que serví d'argument a un pintor francès de l'època, que representá, si malament no ho recordem, a Napoleón inclinat amorosament, com altre Sant Lluís, al costat dels llits dels contagiats, essent cert, segons escriptors del temps, que lo més que feu, fou passar a corre y cuyta per les infectes habitacions de les ambulancias. (1)

Anem seguint. Després del retorn d'Egipte, tingué lloch l'enderrocament del Directori, y Napoleón es el quefe del Estat sota'l nom de cònsul, sens dupte pera recordar la República romana, a la que tenia Napoleón ben conegudes aficions. Reconciliada França ab la Iglesia, assegurada la Italia després de Marengo y perdut l'Egipte, Napoleón se convertí en Emperador, ofuscant ab sa majestat y el llustre de sa cort les grandeses del sigle de Lluís XIV. Meravellosa era la metamòrfosis. Fill de pares pobres: general democràtich, enemich dels reys: emperador a la fi...

Desde son trono l'emperador-soldat declará la guerra als pobles.

Un exèrcit, batejat ab el nom de gran, s'esparrama per Europa. Austerlitz, Jena, Frienland, marcan son pas de gegant. Napoleón apareix omnipotent quan a Tilsit juga ab els reys vençuts. Ses campanyes son, en efecte, maravelloses, dignes d'un geni com el seu, però sa política fou funesta, no solament pera els reys y pobles vençuts, sinó pera ell mateix: si no hagués capgirat els reys, ni fet guerres iniquës, ni usurpat els Estats de la Iglesia, convertint el palau de Fontainebleau en presó de Pio VII; si, en una paraula, no hagués abusat de sa espasa, no haguera sigut a la fi vençut y presoner dels inglesos, y blanch de les ires universals.

El geni militar de Napoleón no corres-

(1) Aixís ho diu Bourienne.

ponia al geni polítich: si després d'Austerlitz, o de Wagram, hagués fet una pau com la de Westphalia, segurament no haguera anat cap a Santa Elena: però Napoleón era home, y home ple d'orgull: l'orgull es sempre la pedra que feix al orgullós. Segurament Washington no haguera fet els disbarats del emperador victoriós.

Durant les guerres del imperi, el caràcter del emperador es cada día més dur: res con mou aquella insensibilitat que tan be han llegat a la posteritat alguns pintors insignes. Ab ella presenciava ell les grans batalles, sense perdre la serenitat, ni donar probes de cap mena de sentiment, caràcter que per un general es bo, però per un emperador que, com ell, era no sols militar, sinó legislador, polítich y pare dels pobles, es un xich massa aspre. No obstant, un home que no hagués tingut aquell caràcter, no haguere sigut Napoleón, ni haguera fet la guerra de Cádiz a Moscou, ni contemplat la retirada de Russia ab la indiferencia, casi be criminal, ab que ell la contemplá.

Bonaparte pagá ben be els errors seus y les iniquitats de sa política absorbent. Si sa pujada al imperi fou gran, més gran fou sa tremenda cayguda.

Qualsevol que'l miri, després que'ls aliats trepitjaren a París el pont d'Austerlitz, a la cambra de Fontainebleau, posant sa firma al peu de sa abdicació, o entregantse un any més tart als inglesos, sos capitals enemichs, el troba més digne d'estudi que quan, seguit de ses llegendes, anava a escriure pàgines de gloria a les vores del Rhin, del Danubi o del Niemen. ¡Pobre Napoleón, quína ruina la seva!

A Santa Elena, lluny de sa terra, ab comptats amichs, Napoleón es gran, més gran que quan s'asseya al trono. No llueix en ell aquella resignació cristiana de Sant Lluís presoner a l'Africa, ni de Lluís XVI en mans dels revolucionaris, però demostra tot lo bo de son cor, que

sempre tingué sentiments religiosos, y fins quelcom de generositat y mansuetut. La justicia divina pesava demunt del vençut d'Europa: y ell ho conegué. Ben clarament ho demostren sos darrers sentiments expressats en son testament y en ses converses; algunes contradiccions sofreix, però el desitj de morir en la fè dels seus pares, hermojeja sos darrers dias en la trista presó de Santa Elena. Napoleón dominador inspira odi; Napoleón encadenat per la política inglesa, inspira admiració.

Napoleón morí. Ses darrereres paraules sintetisan sa vida de dominació y guerra; y després de mort sembla que regni encare.

De cos present demunt del llit de campanya d'Austerlitz, ab l'uniforme de coronel de la guardia imperial y'l cordó de la Llegió d'honor al pit, Napoleón imposa respecte als britànichs, vencedors seus definitius. Ses exequies son bèliques: la guarnició acompanya al cadavre, y en el moment de desapareixe a la fossa retronan els canons dels vaixells... Avuy Napoleón I, que no cabia a Europa, dorm el somni de la mort als Invàlids de París, monument erigit al seu exèrcit, dins d'una tomba de majestat severa; als costats li fan guardia àngels plorosos ab palmes y corones a les mans; y com recorts de gloria se veuen banderes ennegrides per la pòlvora y els anys, y els noms màgichs d'Austerlitz, Jena, Friendland, Wagram, Moscou.

FREDERICH CAMP Y LLOPIS.

Alumne de la Facultat de Dret.

ENRIQUE GÓMEZ CARRILLO

Vaig a dirvos quelcom sobre la personalitat literaria de l'Enrique Gómez Carrillo.

Entre'ls joves escriptors castellans—joves de cos y joves d'idees—que més se

distingeixen per son amor a l'Art y son culte a la Bellesa, l'Enrique Gómez Carrillo es dels que portan la llantia, es dels que van al devant, escullint el bon camí, treyent les pedres del mitj ab el bastó de la crítica—un bastó d'acer y ferro cobert per marfil y or. Es casi be un sacerdot que porta al darrera seu els pelegrins d'un temple somrient, temple antich com la humanitat y que sempre eternament devé, com diu en Benavente. Y en Carrillo es dels romeus plens d'entussiasme, dels que van ab el cor ple de fe y ab el cap ple d'idees, es dels que van envollats d'amor y d'esperances, llençant esguarts verdosos al pervindre.

Ell sempre se'ns presenta com un enamorat de les costums bohemies refinades que niuen a París, donantli vida, costums plenes d'ensomnis, y atractivoles com mitj riure de dona. El seu temperament meridional en mitj de la vida sensual, agitada y artística de París, s'exalta carnalment, y el seu esperit decadent—tot ho demostra—que s'entussiasma ab narracions eròtiques, gaudint d'una bohemia artificial, d'una bohemia artística y hermosa, somriu eternament; la seva pensa ubriagada sempre per l'ambient misteriós dels *cabarets* cerca imatges estranyes y boyroses, y de sa ploma surten sempre mitj-riures y harmonies. Y tot el seu afany sembla esser presentarse carnal, afrodissiach, vivint sols *per la carn y pera la carn*; sembla que interiorment canti sempre la *Chanson de la Chair* de Gaston Habrekorn:

...Et mourir par la chair puisqu'elle m'a fait naître

Y un dia ens diu somrient ab misteri que ha rebut una carta pera veure a una cortisana; y altre'ns diu que ha menjat ab la «Bella Montero», amistansada d'un príncep extranger. Y un altre dia parlant d'una processó de la Bellesa, 'ns diu que *las chicas impúdicas, las admirables chi-*

cas de Montmartre son modistas, planchadoras ó algo peor que para nosotros los noctámbulos suele ser algo mejor y algo más práctico. Y s'entusiasma ab tots els refinaments dels vicis de les decadencies, y s'entusiasma ab Sardanápál—sobre tot en sa mort;—s'entusiasma ab les models dels pintors, y'ns parla de la bella Sara Brown.

...Y les seves noveles son carnals, y'ls seus hèroes y heroines coneixen més plaers que'ls antichs grechs d'Egipte.

Liliana—la heroína del Amor, del Dolor y del Vici—es una dona que porta dintre seu una ànima viciosa y somniadora. Casada, al eixir d'un convent de parets nues y de celdes humides, ab un vell llicenciós—vell respectable per sos diners y creus—que gastava en vida entre lletjes actrius y ballarines, al restar viuda te un gran desitj de vida y de plaer. Y troba un jove hermós y ple de vida, artista enamorat de la bohemia, d'un gust semblant als hèroes d'en D'Annunzio a qui coneix un dia en les tabernes plenes de fum y llums del boulevard; artista enamorat de la bellesa que parla d'en Zola y s'entussiasma ab la qüestió Dreyfus... Y Lili y Carles fan vida ultramoderna, en una casa dels environs alegres de París, en una casa plena d'art y plena de bellesa. Liliana te una amiga, una *cocotte* hermosa y riallera, dona fatal y encesa de bells pits y d'esguarts cremadors. Y Violeta—crech molt que's diu Violeta—s'enamora de la hermosa Liliana, y's contemplan les dugues...

Carles renyeix ab ella; llavors Liliana entra de ple en el vici, y dels brassos de un militar gegant, passa als grochs brassos d'un poeta relligiós y cada tarde entren en les iglesies y'l poeta se sent casi be esprít. Fins un dia—dia sarcástich en que Violeta's casa—en que tots dos tornan a estimarse.

Y en Carrillo ens ha parlat de l'Œuvre y Mæterlink, y ens parla de Renan y de La Plume; ens ha parlat de tot fins de les modes y si s'ha d'oferir el braç a les senyores. Y ens ha dit lo que pensan els decadents francesos y'n Zola y'ns ha dit qui es Montoya y qui es Moreas, y'ns ha dit qui es Lorrain y qui es Huyssmans...

Y a mi, que m'agrada en Maragall, que m'agrada en Marquina—l'enemich literari d'en Carrillo y Benavente, en Carrillo m'agrada. Crech que l'Art lo mateix que la Dona, pot ésser bell essent diferent, contrari... Una dona morena de ulls encesos y de cabells tots negres y sedosos es bella; y una dona de cabells rossos purs, rostre lliros y d'ulls plens d'ignoscencia, es també hermosa...

...Perque es la forma el tot en la bella, y la forma no es una: Venus, Madona, Psiquis... (1)

EMANUEL ALFONSO.

Alumne de la Facultat de Dret.

NOU PLAN D'ORGANISACIO DELS INSTITUTS DE SEGONA ENSENYANÇA

(Acabament.)

Les Escoles superiors d'Indústries se crean a Madrid, Alcoy, Béjar, Gijón, Cartagena, Las Palmas, Tarrassa, Vigo y Vilanova y Geltrú. Se podrá autorisar la creació d'aquestes escoles a instancia de les Corporacions provincials o municipals, a despeses de les mateixes, sempre qu'en sos estudis y organissació s'acomodin a lo disposat per les creades per l'Estat.

Els estudis superiors d'Indústries se farán d'acort ab el següent plan:

PERA'LS MECÁNICHES.

PRIMER ANY.—Algebra superior y Geo-

(1) Benavente: Pròlech del *Poema del Trabajo* de G. Martínez Sierra.

metria analítica. — Comptabilitat de tallers.—Inglès o Alemany, primer curs.—Dibuix de màquines, primer curs.—Pràctiques de taller.

SEGÓN ANY.—Geometria descriptiva. — Mecànica general y aplicada. — Física industrial, primer curs. — Inglès o Alemany, según curs. — Dibuix de màquines, según curs.—Pràctiques de taller.

TERCER ANY.—Màquines tèrmiques.— Física industrial, según curs. — Motors hidràulics de gas y d'ayre comprimit.— Construcció de màquines. — Pràctiques de taller y coneixements empírics de combustibles y materies engreixadores.

PERA'LS ELECTRICISTAS.

PRIMER ANY.—Algebra superior y Geometria analítica.—Física industrial, primer curs.—Inglès o Alemany, primer curs.—Dibuix de màquines.—Pràctiques de taller.

SEGÓN ANY.—Geometria descriptiva. — Inglès o Alemany, según curs. — Mecànica general y aplicada.—Física industrial, según curs.—Electrotecnia, primer curs.—Pràctiques de taller.

TERCER ANY. — Electrotecnia, según curs. — Electroquímica y Electrometallurgia.— Màquines e instalacions elèctriques.— Motors hidràulics de gas y d'ayre comprimit.— Química industrial inorgànica.— Telegrafia elèctrica.—Pràctiques de laboratori, de taller y de telegrafia.

METALLURGISTAS ENSAJADORS.

PRIMER ANY.—El primer curs dels mecànics.

SEGÓN ANY.—Física industrial, primer curs.—Inglès o Alemany, según curs.— Geología o Mineralogía.—Pràctiques de Topografia.

TERCER ANY.—Física industrial, según curs.—Química industrial inorgànica.— Metallurgia.— Docimasia. Ensaig y reconeixement de minerals y metalls.— Geografia minera d'Espanya.—Pràctiques de Química y Mineralogía.

QUÍMICHS.

PRIMER ANY.—El primer curs dels mecànichs.

SEGÓN ANY.—Inglès o Alemany, segón curs. — Física industrial, primer curs.—Química industrial inorgánica.—Mecánica general y aplicada.—Práctiques de Química.

TERCER ANY.—Física industrial, segón curs. — Química industrial orgánica. — Metallurgia. — Análisis químich. — Electroquímica y Electrometallurgia. — Práctiques de Química.

APARELLADORS.

PRIMER ANY.—Algebra y Geometría. — Inglés o Alemany, primer curs. — Dibuix arquitectònich. — Mecánica general y aplicada. — Práctiques de Topografía.

SEGÓN ANY.—Inglès o Alemany, segón curs. — Geometría descriptiva. — Física industrial, primer curs. — Construcció arquitectònica. — Dibuix ornamental.

TERCER ANY.—Física industrial, segón curs. — Reconeixement y resistencia de materials. — Comptabilitat aplicada a la construcció. — Llegislació. — Labra de la pedra. — Formació de projecte d'obres. — Modelat y vuydat.

El personal docent d'aquestos estudis superiors se compondrá de cinch profesores numeraris, dos aussiliars numeraris y dos ajudants repetidors pertanyents al personal actual de les escoles d'Arts e Industries y dotats ab els mateixos sous que tenen avuy. Les plassas vacantes se proveirán tot seguit per oposició.

El certificat de mecánich, electricista, metallurgista ensajador, químich o aparellador, obtingut per examen de reválida, dona dret a exercir les professions respectives y a matricularse en les Escoles superiors d'Enginyers industrials de Madrid, Barcelona y Bilbao. El certificat d'electricista habilitará pera obtenir l'ingrés en el Cos de Telégrafos.

Se crea a Madrid la Escola Central d'Enginyers industrials. Pera l'ingrés en

la Escola se necessita tenir 16 anys fets y posseir el títul de pèrit industrial o'l de batxiller; pero en aquest últim cas l'alumne haurá de sufrir l'examen d'ingrés devant dels tribunals de la Escola.

El plan d'ensenyança en la Escola Central d'Enginyers industrials será'l següent:

PRIMER ANY.—Análisis matemátich. — Geometría analítica. — Cálcul infinitesimal. — Física industrial, primer curs.

SEGÓN ANY. — Mecánica racional. — Análisis químich. — Estereotomía. — Química industrial ab detalls y fabricació de productes.

TERCER ANY.—Mecánica industrial y Estética gráfica. — Física industrial, segón curs. — Hidráulica. — Electroquímica.

QUART ANY.—Química industrial orgánica ab detalls de la fabricació de productes. — Motors tècnichs. — Construcció de máquinas. — Mecánica aplicada a la construcció. — Metallurgia.

QUINT ANY.—Física industrial, tercer curs. — Tecnología química. — Tecnología mecánica. — Arquitectura industrial y organizació de talleres. — Ferrocarrils. — Economía política y Llegislació industrial.

En cada curs se destinarán tres hores diaries a prácticas de topografía, de taller, de laboratori, dibuix de projectes, etc.

Les Escoles d'Enginyers industrials de Barcelona y Bilbao adaptarán sos estudis al plan de les de Madrid, exceptuant el primer curs que en aquelles no s'estudiará, essent necessari pera l'ingrés un examen de les assignatures en aquell curs compreses.

El personal docent de la Escola Central se formarà per concurs entre'ls professors de la Escola de Barcelona que ho desitjin y'ls Enginyers industrials al servey del Govern que ho solictin; també podrán ésser encarregats d'aquestes ensenyances els catedràtics de la Facultat de Ciències de la Universitat Central. Uns y altres tindrán una gratificació de 2.000 pessetes sobre'l seu sou actual.

ESTUDIS DE COMERS.

Se crean els estudis elementals de Comers en els Instituts de Alacant, Almeria, Barcelona, Bilbao, Cádiz, Canarias, Castelló, Coruña, Girona, Granada, Guipúzcoa, Huelva, Madrid, Málaga, Murcia, Oviedo, Pontevedra, Palma de Mallorca, Santander, Sevilla, Tarragona, Valencia, Valladolid y Zaragoza. L'ingrés se farà en la mateixa forma que pel batxillerat. El plan d'estudis es el següent:

PRIMER CURS.—Gramática castellana, primer curs.—Aritmètica.—Geometria.—Geografia.—Historia d'Espanya y Universal.—Caligrafia.

SEGÓN CURS.—Gramática, según curs.—Aritmètica mercantil.—Geografia y Estadística econòmica d'Europa.—Rudiments de Dret.—Economia política.—Francès (lectura y traducció).

TERCER CURS.—Teneduria de llibres y practiques mercantils.—Geografia y Estadística econòmica-industrials y universals.—Elements de Dret mercantil.—Francès (escriptura y conversació).—Inglès (lectura y traducció).

Ab l'examen de revàlida s'obtéindrà'l certificat de Comptador de Comers, ab el que's podrà ingresar en les Escoles superiors de Comers. Aquestes s'establiran, formant part dels respectius Instituts, a Alacant, Barcelona, Bilbao, Málaga y Madrid, en les que's cursaran els estudis pera obtenir el títol de Professor mercantil, d'acort ab el següent plan:

PRIMER ANY.—Elements d'Algebra y Càlculs mercantils.—Dret mercantil y Llegislació d'Aduanes.—Coneixement y aplicació de productes objecte de comers.—Inglès (perfeccionament, estil epistolar).—Alemany (lectura y traducció).—Elements de Física, Química e Historia natural aplicats al Comers.

SEGON ANY.—Dret mercantil internacional y estudi dels Tractats de Comers vigents.—Alemany (perfeccionament, is-

til epistolar).—Comptabilitat d'empreses y Administració pública.—Procediments industrials y Nocions d'armament de barcos.—Reconeixement de productes comercials.

El títol de professor habilitarà pera l'ingrés en el Cos d'Aduanes, en el de Comptabilitat del Estat y en el de les Diputacions provincials y Ajuntaments en la forma que's disposi.

ESTUDIS ELEMENTALS DE BELLES ARTS.

En aquestos estudis se cursaran les ensenyances necessaries pera l'exercici de les industries artístiques y preparació pera l'ingrés en les Escoles superiors de Belles Arts, d'acort ab el plan següent:

PRIMER CURS.—Llengua castellana.—Aritmètica.—Francès, primer curs.—Concepte e Historia de les Arts.—Dibuix geomètrich.—Dibuix ornamental.—Dibuix arquitectònich.—Modelat y vuydat.—Composició decorativa.

SEGÓN CURS.—Geometria.—Francès, según curs.—Dibuix geomètrich.—Dibuix ornamental.—Dibuix de figura.—Dibuix topogràfich.—Dibuix industrial.—Caligrafia.—Topografia.

Pera les practiques d'aquestos estudis hi haurà en cada Institut un professor de Dibuix geomètrich y artístich, un professor de Dibuix de figura, ornamental, arquitectònich y composició decorativa, dos aussiliars numeraris y ls ajudants que's cregui convenient.

En els Instituts de Barcelona, Córdoba, Granada, León, Valencia, Zaragoza, Sevilla y Toledo hi haurà una Escola superior d'Arts industrials, en la que'ls alumnes aprobats en els cursos de la Escola elemental de Belles Arts podran ingressar sense examen previ, y ls obrers hi ingressaran ab un detingut examen de Aritmètica, Geometria y Dibuix. Les classes d'aquesta Escola se donaran després de les hores ordinaries de treball. Les ensenyances superiors d'Arts industrial seran les següents:

PRIMER ANY. — Estudis especials de Dibuix ornamental y Composició decorativa.—Modelat y vuydat de figura y adorno.—Nocions de Perspectiva.—Historia de les Arts industrials, principalment a Espanya.—Aplicacions industrials de la Fotografia.

SEGON ANY. — Metallisteria: Gravat, cinzellat y repujat, Manyaneria artística, Rejeria y Orfebreria.—Cerámica y Vidrieria artística.—Fusteria artística: Mobiliari, talla en fusta, daurat, estofat, etc.—Teixits artístichs.

D'aquestes ensenyances serán obligatories pera tots els alumnes les del primer any; però ells podran triar quines de les altres ensenyances oficials desitjan seguir, un cop aprovat aquell.

No totes aquestes ensenyances oficials se donarán en totes les Escoles, sinó que's distribuirán d'acortables trapicions artístich-industrials de cada regió.

En cada Escola superior d'Arts industrials hi haurá: un professor de Cerámica y Vidrieria artística; un de Metallisteria, un de Fusteria artística y un de Teixits artístichs, ab el sou de 2.000 pesetes. Aquestos professors serán nòmbrats per concurs entre'ls artistes que per treballs del gènere artístich respectiu hagin conseguit medalles en les Exposicions nacionals de Belles Arts.

ESTUDIS DE LES ESCOLES ELEMENTALS NOCTURNES PERA OBRERS.

En cada Institut hi haurá una Escola elemental nocturna d'ensenyances obres, de set a deu de la nit.

Cada dia's donarán dues conferencies o classes pràctiques, d'una hora, pels respectius catedràtichs y professors, sobre'ls assumptos següents:

Nocions y exercicis de Gramática castellana.—Id. de Francès.—Id. d'Aritmètica.—Id. de Geometria.—Id. de Geografia.—Id. de Física.—Id. d'Agricultura.—Id. de Tècnica industrial.—Id. de Caligrafia.—Id. de Comptabilitat.—No-

cions de Moral social y rudiments de Dret.—Nocions d'Historia Patria.—Nocions d'Higiene.

Además hi haurá una classe diària d'una hora de dibuix.

La matrícula en aquesta Escola será franca, y l'assistencia obligatoria pera tots els matriculats.

NOVES

Un cop més la mort ha aferrat sas urpes en les files del Catalanisme, emportantse, ab poch temps de diferencia, a dos ilustres y amantíssims fills de Catalunya, en Estanislau Vayreda, l'sabi botànich olotí, gloria de la ciencia catalana, y en Pau Sans y Guitart, l'erudit enginyer y escriptor, model de ciutadans honrats y entusiasta patriota, ex-president de la «Unió Catalanista» y de la «Lliga de Catalunya».

La UNIVERSITAT CATALANA, en nom dels estudiants catalanistas, envia'l pèsam més sentit a les afligides families dels finats, y especialment al digne vis-president de la «Unió Catalanista», en Marián Vayreda, y a nostre estimat amich, el president de la secció de Ciencies y carreres especials del Centre Escolar Catalanista, en Joaquim Sans y Oliveras, desitjantlos hi la resignació necessaria pera soportar tan dures tribulacions.

Estem preparant una edició especial catalana del hermosíssim discurs inaugural escrit pera l'acte d'obertura del curs present en la Universitat, pel sabi catedràtich de la Facultat de Filosofia y Lletres don Antoni Rubió y Lluch. Aquest discurs será regalat, com se feu l'any passat ab el del doctor Casares, a nostres subscriptors, formant un suplement apart d'un dels vinents números del según any de suscripció, que comensará ab el número prop-vinent.

Ha obtingut en la Universitat central el grau de doctor en Dret ab la nota de sobressalient, nostre estimat company, en Joan Ventosa y Calvell, ex president de la secció de Dret del «Centre escolar catalanista».

Rebi nostra més coral enorabona.

Per falta d'espai ens es impossible incloure en el present número la llarga llista d'alumnes llicenciats darrerament en les diferents Facultats d'aquesta Universitat.

Desde fa molts dies se troba atacat d'una greu malaltia nostre company de redacció en Isidro Campllonch.

Deu fassi que la milloria que darrerament ha experimentat sia ab tota eficacia el sintoma de que aviat podrá tornar a pendre part en nostres tasques, pera bé d'ell mateix y de la amistat que li professem tots els altres redactors y també pera major alicient de nostres llegidors.

Ab satisfacció participem als llegidors d'aquest *Butlletí* que ha millorat notablement durant el prop passat estiu la salut de nostres bons companys en Domingo Vilanova y en Joan Vallés, de quina valiosa col·laboració havem estat privats durant molt temps. D'abds publicuem treballs en el present número, corresponent aixís al amor que han demostrat tenir a la modesta obra dels escolars catalanistas, ajudanthi tan aviat com han comensar a recobrar llurs forces.

Els alumnes premiats en el prop-passat curs de la Universitat son els següents:

Premis extraordinaris.—Facultat de Filosofia y Lletres: don Santiago Bofill y Matas y don Emili M.ª Martínez y Amador.—Facultat de Dret: don Tomás Carreras y Artau y don Eduart Forn y Tort.—Facultat de Medecina: don Manel Rodríguez y Portillo y don Manel Peinado y Rosell.—Facultat de Farmacia: don Francisco X. Palomas y Bons.

Premis extraordinaris ab motiu del casament de S. A. R. la Príncepsa de Asturias.—Facultat de Filosofia y Lletres: don Félix Jové y Vergés.—Facultat de Dret: don Tomás Carreras y Artau.—Facultat de Medecina: don Enrich Capdevila y Casas.—Facultat de Farmacia: don Joseph Busquet y Pujol.

S'ha comensat a publicar en aquesta ciutat, ab el títol de *Revista Luliana*, un nou periòdich català, quin objecte es escampar en lo possible el coneixement de la ciencia del gran Polígraf mallorquí.

No duptant de la benéfica influencia que exercirà pera'l renaixement filosò-

fich de Catalunya, el saludem corament y li desitjem molts anys de vida.

Queda establert el cambi.

Ha sigut nomenat catedràtic auxiliar d'aquest Institut general y tècnic don Antoni Romá y Rubies, doctor en Filosofia y Lletres.

S'ha constituït en nostre ciutat l'«Agrupació Wagnerista» formada en sa major part per estudiants. Ha quedat constituïda la Junta Directiva en la forma següent: En Joaquím Pena, president; En Salvador Vilaregut, vis-president; En Rafel Moragas, secretari; En Amali Prim, vis-secretari; En Lluís Suñé, tresorer; N'Antoni Colomer, comptador, y En Geró Zanné, bibliotecari. Figura com a Director artístic d'aquesta entitat, el mestre En Antoni Ribera.

Reben adhesions a la esmentada «Agrupació» els establiments de música de Barcelona y el secretari, En Rafel Moragas, en el seu domicili, carrer d'Aragó, número 263.

Ha mort a Castropol donya Isabel Luanco y Riego (a. c. s.), germana del doctor don Ramón Luanco, ex-rector d'aquesta Universitat, y professor de Química en la Facultat de Ciències durant molts anys.

Rebi la expressió de nostre condol l'eminent mestre de tota una generació d'homes de ciencia.

En els dos Certàmens literaris celebrats a Olot y a Sarrià ab motiu de la Festa Major d'aqueixes poblacions, ha obtingut el premi de la Flor natural nostre company de causa y col·laborador d'aquest Butlletí, el jove poeta en Joseph Carner y Puig-Oriol.

Rebi nostra coral enhorabona per tan honorífiques distincions.

Preguem als subscriptors de fora de Barcelona que encara no s'han posat al corrent ab nostra Administració, que se serveixin posarshi avans de sortir el número prop-vinent, primer del segon any de subscripció. Fem present que s'admet el pago en sagells de correu.